

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

MEDITATIE

De Geest der aanneming tot kinderen

Maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen.

Romeinen 8:15m

De Geest der aanneming tot kinderen. Deze Naam maakt duidelijk dat de Heilige Geest een menselijk gezien onmogelijke opdracht vervult. We zijn het kindschap van God volkomen kwijt door de zonde.

Christus noemt mensen 'kinderen van de duivel'. Dat is de ernst van ons leven. We lijken sprekend op die vader. We voeren graag zijn opdrachten uit. Die neiging tot het kwade, die verbondenheid met de duivel schuilt diep en onuitroeibaar in ons hart.

Zovele eeuwen van menselijke opvoeding hebben het beeld van de satan nog niet kunnen uitwissen uit ons hart. Het is een erfelijke belasting. Men streeft tegenwoordig in laboratoria naar veredeling van de mensheid. Maar op dit terrein heeft men nog niets bereikt.

Ook een kerkelijke opvoeding verandert daaraan niets!

De Farizeeën maakten de mensen wel godsdienstig, maar hun leerlingen werden – naar het woord van Christus – gemaakt tot kinderen der hel. Zonder kracht van de Heilige Geest kunnen we geen kinderen van God worden. Niet door het verbond, hoewel de Joden zich sterk beriepen op hun afkomst van Abraham.

Dat gebeurt ook nu nog wel. Door doop en belijdenis denken we te vorderen op de weg naar het Vaderhuis. Gaat men daarbij aan het Avondmaal, dan zijn de gronden nog sterker en vaster.

Dat alles is zeker en goed, als het tenminste niet buiten het werk van de Heilige Geest omgaat. De Heilige Geest moet werken in Woord en Sacrament. Daar moeten we ons dus ook persoonlijk allemaal rekenschap van geven.

Maar er is wel een weg, een betere weg naar het Vaderhuis. De Geest is hiertoe apart neergedaald om toe te eigenen wat we in Christus hebben. Die weg is betrouwbaar en zeker. Al bent u er nog zover vandaan, het is voor deze Geest

geen bezwaar. Hij brengt uit een vergelegen land verloren zonen weer thuis.

Dan wordt het een levende zaak. Hij maakt hen begerig naar de vaderlijke gunst van God. Hij leert hen de belijdenis: "Vader, ik heb gezondigd!" Toch bezwijken ze op de lange weg niet! Omdat de Geest van Christus hen leidt. Hij geeft verwachting en hoop.

Elk hunner zal in 't zalig oord van Sion haast voor God verschijnen.

In het afwijzen van eigen middelen en mogelijkheden mag u grote dingen verwachten van deze Trooster. U hoeft niet ontheemd te blijven. Niet een vreemdeling of bijwoner! Zelfs geen vriend of dienstknecht, maar kind! Delen om de trouwe zorg van de Heere, schuilend in Zijn liefde.

Zoek veel de omgang met deze Geest. Hij leeft en werkt nog.

Omdat Christus zich – hoewel Hij de Zoon was – wilde vernederen tot de dood, kunt ge tot God gebracht worden.

Ds. P. Roos

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een meditatie van ds. P. Roos opgenomen over Romeinen 8:1 "De Geest der aanneming tot kinderen." Ds. M.C. Tanis schrijft over 2 Tim. 3:10-13 onder het opschrift "Timotheüs daad en Paulus verzekering" en een kort stukje getiteld "Leemte of werkelijkheid". Ds. P. Roos levert een bijdrage onder de titel "Kerk en wereld". Ds. P. den Butter vervolgt zijn serie over de woorden van Agur en van zijn hand is een tweede column geplaatst "Agenda GS 2010". Ds. K. Hoefnagel beantwoordt in zijn rubriek een vraag over kleding. Een tweede aflevering van de bewerking van de lezing die ds. P. de Vries hield op een ambtsdragersvergadering van chr. geref. en hersteld herv. ambtsdragers gehouden te Werkendam is opgenomen.

Urk Eben-Haëzer

Ds. A.C. Uitslag zal D.V. zaterdag 24 mei bevestigd worden als predikant van de Chr. Ger. Kerk Eben-Haëzer door ds. A. van Heteren. De bevestigingsdienst begint om 11.00 uur. De intreedienst begint om 14.30 uur. In de zaal van de kerk is er tussen de diensten door gelegenheid om een kop koffie te drinken of gebruik te maken van een broodmaaltijd voor degenen die van ver komen. Na de middagdienst is er gelegenheid om de fam. Uitslag te ontmoeten in een van de zalen van de Eben-Haëzerkerk waar u koffie of thee zal worden aangeboden.

Fam. A. Beukers- de Lange

D.V. 10 juni a.s. is het zestig jaar geleden dat de fam. A. Beukers- de Lange in het huwelijk werd verbonden. Als u hen wilt feliciteren is hiervoor gelegenheid op dinsdag 10 juni 2008 van 16.00 tot 17.30 uur in het Parkrestaurant van Avifauna te Alphen a/d Rijn. Adres fam. Beukers: Toussaintplein 20. 2406 XL Alphen a/d Rijn.

Bijbeldag Gent.

Elders in ons blad vindt u de aankondiging van deze dag die gehouden zal worden D.V. zaterdag 7 juni 2008 te Gent. Zoals u weet mag onze br. H. Bor al vele jaren evangelisatiewerk doen in Gent. Zijn vrouw mag hem daarin tot grote steun zijn. Het is een goede zaak van ons meeleven blijk te geven door hier als dit kan aanwezig te zijn op de te houden Bijbeldag. Bovenal is het gebed voor dit werk nodig.

Moge de Heere het werk wat in Gent gedaan mag worden gebruiken en zegenen tot waarachtige bekering van zondaren opdat zo de werken van duivel te verbroken zullen worden en Zijn Koninkrijk uitgebreid zal worden.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 5 juni verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 29 mei.

AvH

**TIMOTHEÛS DAAD EN PAULUS
VERZEKERING***2 Tim. 3:10-13***Hoe was het**

Timotheüs had in Paulus een geestelijke vader en leermeester. Dit ondervond Timotheüs. Door de jaren heen wijkt Timotheüs niet van Paulus af. Na de dood van Paulus bleef het niet slechts bij het denken aan Paulus. De geestelijke band werd niet doorsneden. De lessen die hij van Paulus had meegekregen bleven van waarde. Welk een zegen is het wanneer men ook nu een leermeester heeft. Een geestelijke vader. Zeker, we leren door Goddelijk onderwijs. De Heere onderwijst Zijn kinderen en Zijn knechten. Geschriften van vroeger tijden kunnen tot zegen zijn. We kunnen er ook bij leven en ze veel citeren. Er is echter nog een zaak waarvan men geen vreemdeling mag zijn. Dat overkomt wat we lezen. Paulus leven was een open brief. In geschriften voor ons vinden we persoonlijke getuigenissen. Timotheüs had daar ook een oor en een hart voor. Dit kwam omdat hij zelf geestelijk levende. Wanneer Paulus nu zeer aangrijpend het tijdsbeeld heeft doorgegeven en gewezen heeft op de werkwijze en

de invloed van de dwaalleraars, wekt hij Timotheüs op in belijdenis en leven standvastig daartegenover te staan. Hij doet dit op een treffende manier. Paulus laat de herinnering spreken.

Herinnering

Voor Paulus aandacht staat wat er gebeurd is in het leven van Timotheüs. De Heere was in het leven van Timotheüs gekomen en dat had gevolgen. Daarvan was Paulus getuige. Paulus schrijft aan Timotheüs: Gij hebt achtervolgd mijn leer, 2 Tim. 3:10. Vers 10 begint met het voegwoord maar. Dit wijst op een tegenstelling. Paulus heeft Timotheüs niet overweldigd en zo gevangen genomen. De dwaalleraars waren de huizen binnengeslopen en namen gevangen. Zij wonnen in voor zichzelf en hun leer. Ze deden dat zelfs met schijnvrome woorden. Vandaag hoor of lees je van samenkomsten. Zoveel bekeerd! Zoveel hebben zich aan Jezus gegeven! Zoveel hebben voor Hem gekozen. Zo gaat het niet! Laten we ons niet laten misleiden. Laten we letten op wat Paulus aan Timotheüs schrijft: Gij hebt achtervolgd mijn leer. (vs. 10). Het werkwoord achtervolgen heeft de betekenis van zich richten op of naar. Timotheüs heeft zich gericht op en zich gevoegd naar het onderwijs van Paulus. Wat Paulus Timotheüs leerde nam hij in zich op als de leer van Paulus. Het evangelie van de genade Gods in Christus was voor Timotheüs niet slechts een zaak voor zijn hart, maar ook voor zijn leven. Hij ging er zich één mee weten. Dit heeft Paulus bemerkt. Als kind van zijn vader nam Timotheüs de lessen van zijn vader in zich op. Als een getrouwe discipel heeft hij de voetstappen van zijn leermeester gevolgd. Niet om na te doen of om wat te zijn onder de mensen. Maar oprecht wilde hij een volgeling zijn. Naast Paulus leer of onderwijs was er zijn wijze van doen, voornemen, geloof, lankmoedigheid, liefde en lijdzaamheid (vs. 10). Een hele opsomming. In het genoemde sprak Paulus leven. Paulus was open voor Timotheüs. Paulus hield zijn geestelijk leven, zijn belevingen, niet voor zichzelf. Hij kon er over spreken en wilde erover spreken. Niet om zich te laten horen of een Paulus beeld te creëren, waarmee Timotheüs het kan doen. Paulus was wars van mensenverering. Wars van projecteren. Paulus zocht in alles het welzijn van Timotheüs. Persoonlijk en ambtelijk. Voor Paulus gezindheid had Timotheüs een oog. Paulus levenswijze trok hem. Zijn Godsvrouwen. Zijn liefde tot de Heere en de medemens. Zijn lankmoedigheid. Zijn geduld. Zijn uithoudingsvermogen. In dit alles zag Timotheüs duidelijk iets van Christus. Paulus bad daar ook om en stond ernaar

om de gelijkvormigheid van Jezus Christus te kennen. Hij schreef erover. We lezen het in Filippenzen 3. In diezelfde brief zegt Paulus: wees mijn navolgers (Filipp. 3:17a).

Navolging

Nu, tot navolgen voelde Timotheüs zich aangetrokken. Tot eer van de Heere en tot zijn troost. Wat heeft het Paulus ook gesterkt als hij bij Timotheüs bemerkt de navolging van Christus. Het verzacht zijn lijden. Het heeft hem vreugde gegeven. De apostel Johannes schreef: Ik heb geen meerdere blijdschap dan hierin dat ik hoor dat mijn kinderen in de waarheid wandelen (3 Joh 4). Dit kon Paulus onderschrijven. Kan het ook nu gezegd worden? Dit is geen automatisme! Maar het pure werk van de Heilige Geest.

Lijden

Na de beschrijving van wat Paulus deed als gezant van Christus wijst Paulus op zijn lijden. Zijn ervaringen te Antiochië, Iconium en Lystre. Timotheüs heeft gehoord wat Paulus in de eerste twee plaatsen geleden heeft. Het gebeuren te Lystre heeft Timotheüs gezien. Toen Paulus voor de eerste keer in Timotheüs geboorteplaats was, werd hij gestenigd. De vijandige joden dachten dat hij dood was en sleepten hem buiten de stad. De discipelen kwamen tot hem en omringden hem. Met gebed en daad. Het wonder van de Heere werd gezien. Paulus stond op en ging weer mee naar Lystre. De volgende dag vertrok hij goedsmoeds naar Derbe om het evangelie te verkondigen. Paulus houding, zijn geloofskracht en moed, hebben Timotheüs getroffen. Paulus weet dit. Het getuige zijn van het gebeuren heeft bij hem wortel geschoten. Bekering en geloof volgden met de hartelijke verbondenheid aan Paulus. Wonderlijk dat vervolging en lijden Timotheüs gebracht hebben tot de navolging van Paulus. Het lijden om Christus wil. Als een getrouw discipel leeft Timotheüs. Paulus steekt hem een hart onder de riem als hij schrijft: uit alle heeft de Heere mij gered (vs. 11). Ook dat heeft Timotheüs gehoord en gezien. Die verlossing door de Heere blijft niet beperkt tot Paulus. De Heere zal ook Timotheüs nabij zijn op zijn weg.

Niet vergeten

Timotheüs mag niet vergeten dat wat Paulus overkwam niet beperkt blijft tot het leven van Paulus. Met nadruk heeft de Heere Christus gezegd: in de wereld zult gij verdrukking hebben. Timotheüs had reeds van Paulus gehoord, dat Paulus en Barnabas te Lystre, Iconium en Antiochië de zielen van de discipelen hebben versterkt en vermaand hebben om te blijven in het geloof en de over-

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,

2959 AC Streefkerk.

Telefoon: 0184-669116.

Fax: 084-2220131.

Email: pand@solcon.nl

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting

Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 10,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 8 dollar per jaar.

Advertenties € 0,39 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting

ISSN nummer: 0166 - 4646

tuiging hebben uitgesproken dat allen door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk van God (Hand. 14:21 en 22). Vanuit de gevangenis hoort Timotheüs: allen die godzaliglijk willen leven in Christus Jezus die zullen vervolgd worden (vs. 12). Allen die in oprechte vroomheid willen leven naar Gods Woord en Zijn heilige wet zullen vervolgd worden. De ware discipelen van de Heere Christus kunnen er op rekenen. De beeldridders van Hem, zullen iets kennen van Zijn ondervinding. Verdrukkingen zijn kenmerkend voor het christenleven. Christen- zijn en vervolging horen bij elkaar.

Hoe is het bij ons?

Zelfonderzoek met de vraag: hoe is het bij ons, is dringend geboden. Het is naar de Schrift dat we bidden voor het vervolgde christendom. Onze gelden, onze goederen verzenden is goed. Maar hoe is ons leven? De Bijbelse normen en waarden verdwijnen al meer in onze samenleving. Als gereformeerden zijn we in de minderheid gekomen. Het levenspatroon van velen is onchristelijk. De antichristelijkheid is zelfs toegenomen. Het valt niet mee om Christus' wil smaadheden en hoon te incasseren. Durven we neen te zeggen? Wordt de waarheid van Gods Woord onderstreept? Blijft voor ons staan: er is geschreven? Of gaan we mee en weten we van aanpassen? De Bijbel inpassen in de hedendaagse cultuur? Waar getrouwheid is in kerk en samenleving kan men rekenen op weerstand. Een geijkte spelbreker. Er komt vervolging. Dat nu is een abstracte werkelijkheid. Gods Woord wijst ons verschillende vormen van vervolging. Maar niet- schamers, belijders van 's Heeren naam en Woord, worden niet alleen gelaten. Maar het mag niet vergeten worden dat bidden, waken en strijden geboden zijn. Waarom?

Luisteren

Laten we luisteren naar het onderwijs wat Calvijn geeft. Er is niet één manier waarop satan de dienaren van Christus vervolgt. Satan, die de voortdurende vijand van Christus is, zal niet dulden dat ooit iemand heel zijn leven rustig is. Altijd zullen er slechtaards zijn die ons als doornen steken. Ja zelfs zodra in een gelovig mens de ijver Gods openbaar maakt, ontvlamt de woede. Aan onderdanen ontbreekt het satan nimmer. Maar hoe bestreden ook, het geloof blijft en de standvastigheid verdwijnt niet. Calvijn schrijft: laten we onze koers niet wijzigen op elke mogelijke windvlaag, maar bevestigd blijven in de waarheid Gods als aan een heilig anker.

M.C. Tanis

LEEMTE OF WERKELIJKHEID

Het vrije lied is in opmars. Het heeft in de eredienst een plaats. Althans op meerdere plaatsen. Men ziet ondermeer een leemte in de Psalmen. Men treft er de naam van Jezus niet aan. Er ontbreekt wat in het Nieuwe Testament doorklinkt. Het inzicht en de verlichting van de Heilige Geest gaat door. Vandaar mag er een aanvulling zijn. In de acta van de synode van Hilversum (1969) staat: prof. W. Kremer geeft desgevraagd preadvies. Naar zijn mening wordt de betekenis

Bijbelstudie

Woorden van Agur - 17

Spr. 30:24: Wijsheid

We komen nu toe aan de meest omvangrijke getallenspreuk in deze woorden van Agur. De vier voorbeelden die Agur dit keer noemt heeft hij allemaal genomen uit de dierenwereld. Opnieuw voorbeelden waarmee hij iets wil illustreren. Het gaat om vier kleine diersoorten, die vanwege hun kleinheid en geringheid niet eens zoveel voorstellen. Althans, zo kunnen we ze bekijken. Maar Agur heeft er iets in gezien wat hij de moeite waard vond om door te geven. Die vier dieren, hoe klein en onbetekend ze dan ook mogen zijn, hebben iets wat wij mensen ook zo heel hard nodig hebben, namelijk wijsheid. Dat gaat Agur aantonen.

Boek der natuur

Agur gaat ons dus laten lezen in het boek der natuur. Dat wil niet zeggen dat hij ons biologielessen gaat geven. Als hij een aantal dieren aan ons voorstelt doet hij dat niet om ons te vertellen over de vorm van hun lichaam en de wijze waarop ze zich voortplanten en dergelijke dingen meer. Hij laat ons deze diertjes zien met geen andere bedoeling dan om ons geestelijke lessen te leren. En dat is dan tegelijk een lezen in het boek der natuur dat op verschillende plaatsen in het Woord van God wordt aangemoedigd.

Vaak worden ons daar dieren ten voorbeeld gesteld, hetzij in positieve hetzij in negatieve zin. We lezen van de os en de ezel (Jes. 1:3); van ooievaar, kraan en zwaluw (Jer. 8:7); van een hen met haar kuikens (Matt. 23:37); van koeien en lammeren (Hos. 4:16), enzovoort.

Deze methode van lezen in het boek der natuur vinden we ook aangewezen in art. 2 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Daar gaat het over de wijze waarop we God kunnen kennen en daarvan wordt gezegd, dat God Zich op twee manieren

van de Psalmen door afgevaardigden onderschat. De Psalmen gaan mee op elk niveau van de Kerk. We mogen niet zeggen: de Psalmen zijn Oud- Testamenteisch. Ze zijn het Woord Gods. Een waarschuwing is op zijn plaats wanneer men zegt: men kan de Naam van Jezus niet uitzingen. Het gaat om de religie des Verbonds. We moeten niet een aparte Jezus- dienst kweken. Hoe is onze reactie? Toch niet eigentijds?

M.C. Tanis

geopenbaard heeft. Als eerste wordt dan genoemd Zijn openbaring door de schepping, onderhouding en regering van de gehele wereld. Letterlijk lezen we dan: 'overmits deze voor onze ogen is als een schoon boek, in hetwelk alle schepselen, grote en kleine, gelijk als letteren zijn, die ons de onzienlijke dingen Gods geven te aanschouwen'.

Wie zo in Gods geschapen natuur rondkijkt doet allerlei ontdekkingen. En als hij het maar eerlijk zou willen bekennen dan moet hij wel tot de conclusie komen dat er achter alles wat geschapen is, een Schepper staat. Een Schepper, die elk schepsel op de een of andere manier begiftigd heeft met een vermogen om voor zichzelf te zorgen. Als David zo zichzelf in zijn lichamelijk bestaan beziet roept hij uit: Ik ben verbazend voortgebracht. Maar kunnen we dat ook niet zeggen van alles wat zich als schepsel aan ons voordoet? Of hebben zij gelijk, die in dat alles niets meer zien dan 'de natuur', waarin wel bepaalde wetmatigheden terug te vinden zijn, maar die overigens ook weer door veel toevalligheden wordt gekenmerkt?

Op de manier, zoals art. 2 NGB die omschrijft, wil ook Agur via wat hij in de natuur gezien heeft onderwijs geven. Het name wil hij dan aantonen dat we op die manier overtuigd kunnen raken van de grote waarde en de absolute noodzakelijkheid van de wijsheid.

Laten we, voordat we Agur's illustratiemateriaal van dichtbij gaan bekijken, eerst maar eens nagaan wat we onder 'wijsheid' hebben te verstaan.

Wat is wijsheid?

Juist als Agur het thema 'wijsheid' aan de orde stelt blijkt wel dat hoofdstuk 30 terecht een onderdeel is van het boek Spreuken en dat het in dat boek inderdaad thuis hoort. Salomo, op wiens naam het grootste deel van dit bijbelboek staat, heeft ook heel wat keren deze wijsheid

geroemd en aangeprezen. Het boek begint er al direkt mee, als Salomo te kennen geeft dat het zijn bedoeling was bij het schrijven van Spreuken 'om wijsheid en tucht te weten' (1:2). Hij schrijft dan dat die wijs is, horen zal en in leer zal toenemen (1:5). Wijsheid is trouwens het voornaamste (4:7).

Agur is het kennelijk met deze visie van Salomo geheel eens. Trouwens, ook de schrijver van het boek Prediker is deze mening toegedaan. Ook in dat bijbelboek wordt de wijsheid van harte aanbevolen. Luister maar. 'Toen zag ik dat de wijsheid uitnemendheid heeft boven de dwaasheid, gelijk het licht uitnemendheid heeft boven de duisternis' (2:13). 'De wijsheid versterkt de wijze meer dan tien heerschappers die in een stad zijn' (7:19). 'De wijsheid is beter dan krijgswapenen' (9:18). 'De wijsheid is een uitnemende zaak om iets recht te maken' (10:10).

Welke wijsheid is dat? Niet de wijsheid die het resultaat is van menselijk denken. Dat is de aardse wijsheid; de wijsheid van beneden. Daar moeten we maar niet teveel heil van verwachten. Nee, een andere wijsheid is bedoeld. De wijsheid, waar ook Jakobus over schrijft in zijn brief. Hij duidt haar aan als de wijsheid die van boven is en die zuiver is en vreedzaam en bescheiden en gezeggelijk en vol van barmhartigheid en van goede vruchten, niet partijdig oordelend en ongeveinsd (Jak. 3:17). Het gaat zowel Salomo als ook de Prediker, maar eveneens Agur om de wijsheid die voortkomt uit de vreze des Heeren (Ps. 111:10; Spr. 9:10).

Het is de praktische levenswijsheid, waardoor een mens weet hoe hij handelen en wandelen moet. Wijsheid die geleerd wordt op de school van de Heilige Geest. Wijsheid die leert rekenen met de door God gegeven normen in Zijn heilige wet. Wijsheid door thuis te raken in Gods Woord. Praktische levenswijsheid, die een kind des Heeren niet missen kan in zijn gang door dit leven, dat lang niet altijd gemakkelijk is en in zijn wandel in deze wereld, die lang niet altijd ongevaarlijk is.

Ziet u waarom de Heere ons in Zijn Woord ook boeken gegeven heeft die bedoelen ons deze wijsheid bij te brengen? Misschien dat we ons wel eens afgevraagd hebben wat toch het doel is van boeken als Spreuken en Prediker. Daar vinden we voor ons gevoel zo weinig onderwijs in, bijvoorbeeld met betrekking tot de wijze waarop zondaren zalig gemaakt worden. Vinden we daar wel iets van de Zaligmaker en Zijn werk? En als het gaat om de leer die naar de godzaligheid is dan lijken die boeken ons ook al heel weinig te bie-

den te hebben. Wat moeten we er eigenlijk mee? Waarom staan ze in de Bijbel? Welnu, hier is het antwoord: Gods kind moet weten hoe en waar hij wandelen moet. Laten we daarom maar nauwkeurig luisteren naar Agur.

Het kleine

Want om die wijsheid gaat het hem, ook in deze nieuwe getallenspreuk. Een wijsheid die Agur heeft gedemonstreerd gezien in het gedrag van een aantal kleine en zwakke diertjes. Dieren die weinig indruk maken. Niet het machtige en geweldige. Niet de olifant of de panter of de walvis. Maar de mier en de sprinkhaan en nog een paar onbetekende beestjes. Kijk ze niet over het hoofd. Ons zou dan heel wat ontgaan.

Trouwens, is zo ook niet Gods genadewerk? Waar vinden we de geestelijke wijsheid? Waar komen de vruchten van Gods Geest aan het licht? Bij welk soort mensen blijkt de vreze des Heeren? Met andere woorden: Wat is Gods volk voor een volk? Laat Paulus het maar zeggen. 'Want gij ziet uw roeping, broeders, dat gij niet vele wijzen zijt naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen. Maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen

zou en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke beschamen zou. En het onedele der wereld en het verachte heeft God uitverkoren en hetgaan niets is, opdat Hij hetgeen iets is te niet zou maken' (1 Cor. 1:26-28).

Zouden we een zwak, nietig, onmachtig mens minachten? God doet zo niet. Het geheim van een mensenleven ligt niet in grootheid en belangrijkheid. Zo denkt de wereld. Maar het geheim van een mensenleven ligt hierin of hij wijs gemaakt is. Wijs tot zaligheid.

Dat laat de Heere Jezus onder andere ook zien in de gelijkenis van de wijze en de dwaze bouwster. Ook in die van de wijze en de dwaze maagden. En dan blijkt dat de vraag of we wijzen of dwazen geworden zijn beslissend is zelfs voor de eeuwigheid. Wat zijn we dus? Wijs, of dwaas? Waar blijkt dat uit? Die wijs is lijkt op een mier. En op een konijn. Ook nog op een sprinkhaan. En tenslotte ook nog op een spin. Laten we maar eens gaan kijken. Neem er maar de tijd voor. Neem overigens ook een spiegel mee waarin u van tijd tot tijd eens een blik werpt om te zien of u iets kunt herkennen.

P. den Butter

De praktijk der godzaligheid

"Och, dat het nog eens kwam te gebeuren..." [8, slot]

In zijn welbekende boek *De Christenreis* schetst John Bunyan op enig moment het beeld van de dienaar van het Woord. Hij doet dat door Christen op zijn pelgrimsreis het huis van Uitlegger te laten binnengaan. Hij moet diverse keren kloppen, maar hem wordt uiteindelijk toch open gedaan. Er is Christen veel aan gelegen om hier enige tijd te mogen zijn. Want hij heeft vernomen dat de eigenaar, de heer Uitlegger, veel wijze lessen aangaande de weg naar Sion heeft te vertellen. En – hij heeft niet tevergeefs aangeklopt. De deur gaat open. Ik citeer nu:

Toen sprak Uitlegger: "Kom binnen, vriend. Ik zal u laten zien wat nuttig voor u is." Hij gaf zijn knecht bevel een kaars aan te steken en verzocht Christen hem te volgen. Zij kwamen in een afgelegen binnenkamer, waarvan de deuren door de knecht werden open gemaakt. Bij het binnengaan viel Christens oog onmiddellijk op een schilderij. Het stelde een heel ernstige man voor met ten hemel geslagen ogen en het Boek der boeken in zijn hand. Op zijn lippen was de wet der waarheid geschreven. De wereld

lag achter hem. Uit heel zijn houding was op te maken, dat hij bezig was mensen te overtuigen door zijn woorden. Boven zijn hoofd hing een gouden kroon te schitteren.

Verbaasd en diep-getroffen fluisterde Christen: "Wat betekent dit?" "De man wiens beeld gij daar ziet," antwoordde Uitlegger, "is één uit duizend. Gij ziet hem hier met ten hemel geslagen ogen. Het Boek der boeken ligt in zijn hand. De wet der waarheid is op zijn lippen geschreven en met dit alles wil hij u zeggen dat het zijn bijzondere roeping is, de verborgenheden Gods te doorgronden en aan zondaren bekend te maken. De wereld ligt achter hem en boven zijn hoofd hangt een gouden kroon te schitteren. Dat wil zeggen dat hij de dingen van deze wereld veracht en uitziet naar een toekomstige wereld. Nu heb ik u met opzet dit schilderij eerst laten zien, want de man die hier afgebeeld staat, is de enige die door de Heer van de plaats, waar gij heengaat, gemachtigd is om u tot een gids te zijn op de moeilijke paden die u nog te wachten staan. Onthoud dus goed, wat ik u liet zien. Prent de trekken van dit beeld diep in uw geheugen en laat niemand, onder welk vroom voor-

wendsel ook, u van de weg des levens afvoeren."

een biddend man

Dat is dus de taak van de dienaar van het Woord van God: *"de verborgenheden Gods te doorgronden en aan zondaren bekend te maken."* Zo zegt Bunyan het. En zo zijn we het ook met hem eens. Want hierin herkennen we de roeping van allen die tot verkondiging uitgezonden zijn. Dat waren in het Oude Testament de profeten. Nadat de Heere Jezus ten hemel was gevaren, waren dat Zijn apostelen. En hoewel alle andere ambtsdragers, van vroeger en van nu, zich noch met de profeten, noch met de apostelen op één lijn mogen stellen, hun opdracht is wel vergelijkbaar. Aan Timotheüs, de voorganger van de gemeente in Efeze, schrijft de apostel Paulus: Predik het Woord. Houd aan, dat is: volhard daarin!

Bunyan schildert de prediker als een ernstig man. Hij heeft zijn ogen ten hemel gericht. Het is alsof hij de Heere bidt: "Wend, wend mijn oog van de ijdelheden af." De bron van zijn onderricht is het Boek der boeken. Daaruit put hij. Hij heeft de impulsen en prikkels van de wereld daarbij niet nodig. Die leiden hem alleen maar af. Op zijn lippen is de wet der waarheid. Hij is geheel in dienst van de Heere die hem tot deze taak riep. Zijn hele persoonlijkheid straalt het uit. Hij is zich van zijn hoge taak ook bewust, gemachtigd als hij is om instrument in de hand van de Heere te zijn om zondaren te trekken uit het verderf en om allen die op de weg des levens zijn geplaatst "tot een gids te zijn."

Uit deze hele tekening blijkt dat volgens Bunyan de ware prediker, de door de Heere geroepen en gezonden dienaar, tegelijkertijd een bidder is. Zijn hele gestalte straalt het uit. Hij heeft zijn woonplaats en zijn werkplaats in de wereld. Buiten het paradijs dus! Maar zijn hart en zijn aandacht zijn op het hemelse heilgdom gericht. Op de plaats waar het Hoofd van de Kerk al zetelt. Deze prediker is gespitst op wat de Heere hem te spreken en te preken geeft. "Merk op, mijn ziel, wat antwoord God u geeft. Hij spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft..." Dat geldt van al Zijn kinderen. Dat geldt in bijzondere mate van Zijn knechten.

Ze worstelen, niet alleen voor hun eigen ziel. En niet slechts voor eigen vrouw en kinderen. Ja, voor hen ook. Maar vooral ook voor de gemeente die hun op het hart is gelegd. Voor de jongeren en voor de ouderen. Is het zo vreemd gedacht, om aan te nemen dat de ware dienaar, de door God geroepen pastor, het gebed van Jesaja heel dikwijls in zijn hart voelt

opkomen: *"Och, dat gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt, dat de bergen van Uw aangezicht vervloten..."* [Jes. 64: 1]. Als de dienaren naar zichzelf zien, is hun eigen inzet zo pover en is hun bijdrage zo schamel. Ze ervaren het telkens weer dat hun toedoen de gemeente niet tot bekering en Gods kinderen niet tot beoefening van het geloof brengen kan. De Heere zal het moeten doen. En als ze er geloof voor ontvangen, weten ze het ook: de Heere zal het doen. Hij zal het voor mij voleindigen. En dan is er nog temeer reden om hun Zender aan te lopen en het Hem te smeken: "Verlaat niet wat Uw hand begon... Laat het werk in Uw Koninkrijk niet tevergeefs zijn. Och, Heere, dat in ons midden en daarbuiten Uw Naam worde geheiligd, Uw Koninkrijk kome en Uw wil geschiede. Och, dat het door Uw genade toch kwam te gebeuren..."

een welwillende God

De vraag die nu nog resteert, is of dit element ook in de schriftuurlijke prediking een plaats zal hebben. "Och, dat het..." Met deze of met andere woorden. Nee, ik bedoel niet de karikatuur. Waarmee hier en daar nog wel eens de prediking ter rechterzijde op deze wijze wordt gekarakteriseerd. Alsof die zou opgaan in de klagende uitroep: "Och, dat het nog eens kwam te gebeuren..." Vrijblijvendheid en lijdelijkheid bevorderend...

Nee, dat bedoel ik niet. Want de bijbelse prediking heeft een andere spits. Dat hebben we de vorige keer gezien. Ze is de bediening van de sleutel van het Koninkrijk der hemelen. Lees er zondag 31 van de Catechismus nog maar eens op na. De prediking zoals de Heere die vordert, is de tegenwoordig-stelling van Christus die het Zijn gezanten, Zijn ambassadeurs, laat proclameren: "Laat u met God verzoenen!" Ze is de claim van de heilige God op een zondig en opstandig mensenkind. Ze is de verkondiging van de bereidwillige God die wacht om zondaren genadig te zijn. Ze is de toezegging van Zijn ontferming over verlorenen. Ze is, om met Calvijn te zeggen, de prediking van de *benevolentia Dei*, de welwillendheid, de genadige gezindheid van God drie-enig over ellendige zondaren.

Prediking is dan ook meer dan slechts een voorstelling van zaken. Nee, ze is de stormloop op het hart. De ware prediking wil mensen overtuigen en hen tot overgave dringen. Richard Sibbes, een puriteinse prediker uit begin 17^e eeuw, bracht dat uitnemend onder woorden: *"Het is niet genoeg om Christus te preken en alles duidelijk uit te leggen. Maar bij de uitleg moet ook de toepassing zijn – ten dienste van het volk van God, opdat zij mogen zien*

Agenda GS 2010 (2)

Over de agenda van de volgende Generale Synode schreef ik al eerder. Daar komen zaken op die we nu al weten. Maar er zullen ook agendapunten zijn, die in de loop van de komende jaren door de kerken zullen worden aangedragen. Aangekondigd is o.a. al de vraag of een ouderling na het leiden van een kerkdienst de zegen aan de gemeente mag opleggen. Als ik ook een paar suggesties doe, gebeurt dat omdat onze kerken naar mijn mening te vaak de indruk gewekt hebben wat hijgend achter andere kerken aan te lopen. Als er in die andere kerken al heel wat bezinning was geweest over bepaalde zaken - ethische of liturgische bijvoorbeeld - gingen wij ons daar ook nog eens mee bezig houden. Waarom lopen we niet met anderen in de pas? Waarom niet eens een beetje pioniersarbeid?

Suggestie 1: Laten we eens een punt maken van de vraag naar kindercommunie. Helemaal nieuw is dit thema weliswaar niet, maar het levert ongetwijfeld heel wat discussie op. Nee, nog niet direkt beslissen, maar de geesten een beetje rijp maken. Wie draagt dit thema aan?

Suggestie 2: Ten aanzien van het Avondmaal zou de vraag op z'n plaats zijn of het drinken uit één en dezelfde beker wel hyginisch genoeg is. Zou het gebruik van kleine bekertjes voor elke avondmaalganger apart niet gewenster zijn? Ook dit is geen gloednieuw onderwerp. In Zuid-Afrika heeft men er al ervaring mee. Wat denkt u van een eerste gesprek hierover?

Suggestie 3: Nog iets over het Avondmaal: Wordt het niet tijd dat ook wij ons gaan afvragen of die vraag uit de Catechismus over de Paapse mis in deze tijd nog wel gesteld moet worden? Ook hier hebben andere kerken (o.a. in Amerika) zich al mee bezig gehouden. Wij willen in deze tijd van eucumene toch niet achterlopen?

Suggestie 4: Wordt het geen tijd om de vraag te stellen of er kerkordelijk geen ruimte moet komen voor mensen die zich niet langer kunnen verenigen met het standpunt van onze kerken inzake de kinderdoop? Nu er zoveel evangelische invloeden zijn moeten we onze mensen toch proberen vast te houden en als we hen op deze manier nu tegemoet kunnen komen....

Kortom, agendapunten genoeg. Of zullen we dit alles en nog veel meer maar een poosje laten voor wat het is en ons nu eens echt gaan bezinnen op wat Christelijk Gereformeerd is, zowel in leer als leven? Is dat niet meer dan nodig?

P. den Butter

dat zij deel hebben aan Hem. Er moet sprake zijn van lokken. Want preken is: dingen naar het hart. Predikanten zijn vrienden van de Bruidegom. Zij moeten het huwelijk tussen Christus en Zijn Kerk tot stand brengen. Daarom moeten ze niet alleen de rijkdommen van de Bruidegom Christus tonen, maar ook een huwelijksaanzoek doen. Ja, zij moeten alle gaven en talenten die God hun heeft gegeven, gebruiken om Christus en Zijn Kerk bij elkaar te brengen."

Welnu, in dat toepassende deel van de prediking, waarin het werk van God de Heilige Geest gepredikt wordt, mag ook de verzuchting een plaats ontvangen. Immers, de Heilige Geest leert zuchten. Ja, Hij Zelf zucht ook. Namelijk met onuitsprekelijke verzuchtingen. Hij doet roepen. En Zelf roept Hij ook. De Heilige Geest gaat in deze wereld immers een smartenweg. Hij stuit op zoveel harde en weerbarstige harten. Hij zucht in al die moeite ten hemel. En Hij geeft ook te zuchten. De verzuchtingen in de strijd

tegen de zonde. De verzuchtingen onder de aanvallen van de boze. De verzuchtingen als uiting van het haken naar de gemeenschap met Christus. De verzuchtingen van heimwee naar de volmaakteheid. De verzuchtingen vanwege het beginsel van de eeuwige vreugde dat hier al wordt gemaakt. "Och, dat het toch kwam te gebeuren..." Instemmend met de oude dichter: "Och, daalde het heil uit Sion spoedig neer..."

Dit "och" is geen passief kwijnen, maar het is uitzien naar de Heere en Zijn sterkte. In aanbiddende verwondering over Wie Hij is en wat Hij doet aan degenen die op hem wachten: "Och, Heere, ik ben, o ja, ik ben Uw knecht. Uw dienstmaagds zoon. Gij slaakte mijne banden. Daarom doe ik U gewillig offeranden van lof en dank, U plechtig toegezeid."

J.M.J. Kieviet

wordt te weinig beseft, of men acht dit geen zwaar verlies.

Of kan dat toch wel? In Amerika misschien? Want Willow Creek komt van de ommezwaai van destijds duidelijk terug. Men is er daar achter gekomen dat gerichtheid op zoekers ten koste gaat van trouwe kerkgangers. Zoals ik laatst las in een kerkblad dat ouderen erover klaagden dat veel diensten zoveel lawaai en drukte voor de jongeren opleverden, terwijl zij zelf de gewone Woordverkondiging moesten missen. Heel erg. Men gaat in Willow weer bijeenkomsten houden waarin "zware Bijbelse en theologische kost" terugkeren op het gemeentelijke menu. Het klinkt bijna Hollands. Ik hoop nu maar dat zij, die gericht zijn op Amerika, deze ombuiging nauwlettend volgen. Dat kan hoop geven voor onze kerken, van Zwolle tot Groningen enz.

correctie (2)

Ook op een andere lijn werden deze problemen duidelijk signaleerd. Ik doel op een artikel van dr. W. Dekker in de Waarheidsvriend. Hij is studietoelagen van de IZB, woorden die staan voor Inwendige Zending, uitgaande van de Gereformeerde Bond. Ik geef ditmaal veel tekst door.

Hij vraagt zich af: "Moet de kerk veel meer aansluiten bij het hedendaagse spirituele verlangen, het ietsisme en allerlei vormen van nieuwe spiritualiteit?" Zijn antwoord: "Aanpassing is een heel riskante onderneming. De kans dat de christelijke gemeente hierbij van binnenuit wordt uitgehold is groter dan dat de buitenstaanders andere mensen worden. De afgelopen tientallen jaren zijn daar in ieder geval in ons land een voorbeeld van geweest. Alle pogingen naar buiten te treden en de wereld te ontmoeten hebben geleid tot een steeds verdere aanpassing van de kerk aan de wereld en nauwelijks tot nieuwe bekeerlingen. Dat is in ieder geval de constatering van prof. dr. G. Dekker, bijvoorbeeld in zijn boek Van het centrum naar de marge (2006). En we kunnen het allen met eigen ogen zien.

Daarom is het voor zending in onze westerse context beter opnieuw heel duidelijk het vreemde en het tegendraadse van het christelijke verhaal onder woorden te brengen, de breuk te benadrukken, de doop als een overgang uit de oude wereld van alle eigen godsdienst en beleving naar de wereld van Christus. Het christelijk geloof niet uit de doeken doen waar het gelijkenis vertoont, maar juist waar het anders is. Dan snijdt het mes aan twee kanten. Dan wordt ook de bestaande gemeente opgescherpt in waar het eigenlijk om gaat, in plaats van dat ze meegenomen wordt op een weg

Kerkelijk actueel

Kerk en wereld

Willow Creek Community Church in Chicago is de laatste decennia een belangrijke en toonaangevende trendsetter voor veel geestelijke leidslieden, die alles verwachten van nieuwe vormen en een nieuwe aanpak in de kerk. Dat geldt ook voor hen die de aandacht vooral willen verleggen van de bestaande kerk naar de ongelovige buitenwereld. Alternatieve gemeentevormen van ICF tot kerkplanting toe trekken steeds meer onze aandacht. Wat hiervan te zeggen?

correctie (1)

Ik wil beginnen te stellen dat aandacht voor de wereld een must is voor de kerkelijke gemeente. Gods Woord gaat ons daarin voor. Ik erken ook ten volle dat wij met elkaar te weinig wervende bewogenheid hebben voor de mens zonder God. De kerk moet zich hoeden voor een slechts naar binnen gerichte houding. Maar met die laatste zin ontstaat er al een zekere spanning. Is de kerk introvert (naar binnen gericht) of extravert (naar buiten gericht)? Hoe is dat met u en met mij? Het mag geen tegenstelling zijn. Niet het een of het ander. Beide lijnen zijn nodig. De trein rijdt over twee sporen.

Voorzover ik het kan overzien, heeft Willow Creek model gestaan voor een open benadering van de wereldling. Gemeenteopbouw en andere managementachtige begrippen hadden er ook mee te maken. In diverse gemeenten ontstonden groeigroepen die òf uitwendige òf inwendige (geestelijke) groei beoogden. Ik denk dat veel soortgelijke acties

getuigen van een stuk onvrede met de bestaande orde in de kerk. Het gewone lijkt niet meer zo aan te spreken. Zo wil men de bakens verzetten. Het artikel van Paas, door mij kritisch beoordeeld in het vorige nummer van ons blad, is daarvan een duidelijk bewijs. Het bleek me dat zijn gedachten de aandacht van velen trekken, in en buiten onze kerken. Zelfs de Reformatorische Pers gaf zijn opmerkingen door, zonder commentaar.

Ik vind dat gevaarlijk. Het is kerkbedreigend. Veel mensen volgen zulke uitingen te argeloos. Ik zeg hiermee niet dat zij die deze ballonnen oplaten, bewust de kerk ondermijnen; ik neem natuurlijk aan dat men het met de beste bedoelingen doet. Maar het riskante van zulke ideeën is dat men dingen gaat veranderen en omzetten en daardoor vormen en inhoud gaat prijsgeven, die dan ook voorgoed verleden tijd zijn. Ik bedoel: een tweede dienst afschaffen of geheel omzetten, is ingrijpend. Doet men dat, dan bent u die tweede dienst absoluut radicaal kwijt, voor altijd! Dat

van uitholling en aanpassing". (....)

"Ik zie onder ons het gevaar dat wij als nog de hoofdstroom van de kerk vijftig jaar later volgen, dat wij te optimistisch kijken naar de kansen en mogelijkheden om vandaag met het Evangelie in de wereld te staan en eventueel ook nog de kerk weer te doen groeien. Nu niet aangewakkerd door apostolaattheologie met vooruitgangsgeloof gemengd, maar door Amerikaans evangelicalisme, vermengd met ideeën over maakbaarheid en opnieuw vooruitgangsgeloof. We zetten de deuren en ramen wijd open om de grote slag naar buiten te maken, terwijl de vraag zou kunnen zijn hoe wij zullen overwinteren op Nova Zembla. Ik besef dat ik het heel zwart-wit zeg en dat ik zo een soort behoudzucht in de kaart kan spelen die ik allerminst bedoel. Want met behoudzucht komen we niets verder en angst mag nooit onze raadgever zijn. Het Evangelie is de vreugdevolle boodschap voor alle Nederlanders, ook al zouden er maar tien gelovigen meer zijn. Altijd is het dus tijd voor zending, altijd is er reden het Evangelie aan ieder in verstaanbare taal bekend te maken.

Alleen verstaan wij de tijden en gelegenheden? Wanneer wij de grote teruggang van het christelijk geloof in Europa en het groeiende nieuwe heidendom werkelijk serieus nemen, is het dan niet de hoogste tijd 'het overige te versterken wat sterven zou', in plaats van te dromen van de grote slag naar buiten en opnieuw in te zetten op groei? Met alle waardering voor het gelovige elan dat de visienota "Leren leven van de verwondering" van de Protestantse Kerk ademt, kan ik toch niet meegaan met de inzet op groei, die daarin naar voren komt. Als er groei zal zijn, zal ik me zeer verblijden, maar het zal ons als een toegift geschonken worden op het meest onverwacht en alleen in de weg waarin we in de gemeente zelf tot een nieuwe navolging en een nieuwe volharding komen".

Dekker ziet wel een ander gevaar, namelijk dat we ons opsluiten in onszelf en zodoende "zure Farizeeërs" zouden kunnen worden.

correctie (3)

Dat gevaar sluimert inderdaad op de bodem van ons hart, juist bij hen die de nieuwe orde van deze tijd denken te moeten afwijzen. Dus het sluimert concreet op de bodem van mijn hart, want ik ben er hartgrondig van overtuigd dat we deze eigentijdse aanpak moeten afwijzen. U hebt in mijn artikelen vast wel eens gemerkt dat ik het lang niet altijd fijn vind om allerlei nieuwe ideeën maar weer eens te moeten afwijzen. Ik zie dan ook wel dat gevaar, namelijk dat wij in

onze kring van Bewaar het Pand zouden kunnen verworden tot het gesignaleerde gevaar van Farizeïsme.

Over de hele linie van ons blad is dat wellicht en hopelijk niet zo, maar mijn taak in ons blad is wel gericht op het signaleren van verontrustende verschijnselen. En geloof ik u, ik behoeft echt niet te zoeken naar zulke verschijnselen, want ik zie ze overal om me heen.

Laten we ons dus bewust zijn, dat wij evenzeer onderworpen zijn aan de geest van deze tijd, misschien weer op een heel andere manier, maar we zijn het wel. En daarom heb ik ook al zo vaak gepleit voor een algehele reformatie van ons allen en van de gehele kerk. Wij allen hebben God op het hoogst misdaan, wij zijn van 't heilspoor afgegaan. We zijn niet uitnemender, ganselijk niet, om het met de woorden van Paulus te zeggen. In dat bewustzijn durf ik alleen maar te spreken over de breuken van de kerk.

Maar dan móet het toch ook wel echt. Zoals alle profeten het hebben moeten doen en ook zoals de Heere Jezus het Zelf heeft gedaan.

Dr. Dekker geeft tenslotte ook, evenals de vorige keer dr. Paas, drie adviezen, die hij opdrachten noemt. "De kerk te midden van het nieuwe heidendom heeft drie opdrachten. De eerste is dichterbij dan ooit zelf bij Gods Woord leven in een sterke discipline: zondagsviering, vaste gebedstijden, onderzoek van de Bijbel, gemeenschapsbeoefening met medegelovigen over alle kerkmuren heen, intellectuele bezinning op het christelijk geloof, vooral met het oog op de eigen leden, die hun geloof een plaats moeten kunnen geven binnen een heidense cultuur.

De tweede opdracht is de liefde van God in Christus uitstralen naar allen om ons heen, ongeacht ras, godsdienst of sociale status. Bidden voor alle mensen, het goede doen voor alle mensen, georganiseerd of niet georganiseerd. Het gaat er ten derde om te proberen het Evangelie door te geven aan mensen die daar

open voor staan. Dat betekent niet de boodschap toesnijden op de dominante tendensen in de cultuur. Het Evangelie doorgeven betekent mensen uitnodigen de schitterende kathedraal van de Joodse en christelijke traditie binnen te gaan, zoals vervat in het Oude en Nieuwe Testament en in de grote christelijke traditie daarna. Dat laatste lukt alleen wanneer we zelf verrukt zijn van de schoonheid en de waarheid van deze traditie.

Er is geen tegenstelling tussen diep in de eigen traditie spitten en missionair zijn. Integendeel. Missionair zijn we wanneer we dag na dag verbazing uitstralen over de geheimen die ons zijn geopenbaard en wanneer we ons daar dagelijks in oefenen. Wanneer de IZB zich daarom in de komende jaren nog meer dan tot nu gaat richten op toerusting rond de kerkelijke verkondiging (!), dan is dat geen terugtocht, omdat het echte zendingswerk te moeilijk is. Maar dan gebeurt dat vanuit de overtuiging dat onze zorg nu is dat voor de gemeente die er nog is de woorden Gods weer schitterende parels worden, waar ze zo verrukt over zijn dat anderen vanzelf gelokt worden: wat heb je daar toch voor moois?

Onze eerste zorg is niet hoe het met alle heidenen verder moet, maar om Jezus Christus te dienen en Hem na te volgen".

Kerkelijke verkondiging, zondagsviering, dat zijn inderdaad wezenlijke kernen van ons kerk-zijn. De wereld bereiken door juist te beklemtonen dat we putten uit andere bronnen. Niet aanpassen aan de grillen van deze tijd, zoals haast en drukke agenda's, maar gewoon leven bij de eenvoud van de Schrift: "Zoek eerst het Koninkrijk der hemelen en al deze dingen zullen u toegeworpen worden", en: "Eén ding is nodig". Hoe eenvoudig. Hopelijk zijn we het daarover in onze kerken eens.

P. Roos

Eenheid

De gereformeerde belijdenis en de eenheid van de kerk -2

De situatie in de eenentwintigste eeuw

In Nederland is er ook in het begin van de eenentwintigste eeuw nog een christelijke kerk en ook een hervormde of gereformeerde kerk zij het uiterlijk verbrokken. Dat laatste moeten we als schuld leren zien. Het eigen georganiseerde kerkelijke leven mag niet als einddoel worden gezien. Vorige genera-

ties hervormd-gereformeerden hebben heel nadrukkelijk over de schuld van de Hervormde Kerk in de richting van hen die haar verlieten, gesproken.

Bij de handhaving van belijdenis moet het toch gaan om het geestelijke leven en de godsvrucht aan de rechte leer verbonden. Een vorige generatie hervormd-gereformeerde theologen sprak in dit verband wel over de religie van de belijdenis. Het gaat niet alleen om de belijdenis in formele zin maar het doorleven van datgene wat de belijdenis leert.

Het rechte belijden is met godsvrucht en godzaligheid verbonden.

Deze notie verbond de hervormd-gereformeerde richting met de afgescheidenen (meer dan veelal met de dolerenden het geval was) bij verschil in kerkvisie. Mijn wens is dat deze zaken in de eenentwintigste eeuw hervormde christenen en christenen uit de Afscheiding nog steeds en steeds meer met elkaar mag verbinden. Door de situatie na 1 mei 2004 is het verschil in kerkvisie in een heel ander licht komen te staan. Gezamenlijke schuldbelijdenis en gezamenlijke verootmoediging is eerste voorwaarde voor echte eenheid. We mogen wensen en bidden om meer uiterlijk eenheid. Laten we daarbij vragen of de Heere wegen opent. Het moet daarbij beginnen dat wij de eenheid van het geloof bemerken en ervaren. Dat wij staande in de eenentwintigste eeuw beseffen dat het gaat om het beminnen en verdedigen van de schat van Christus' Bruid. Laten we daarin elkaar tot een hand en een voet zijn en het goede voor elkaar en daarmee ook voor de ander zoeken.

Het gezag van de Schrift

Dan gaat het niet alleen om de belijdenis in formele zin, ik wil dat op drie terreinen uitwerken. Allereerst is dat het gezag van de Schrift. De Reformatie stelde nadrukkelijk het Schriftgezag boven het kerkgezag. Kerkelijke vergaderingen kunnen dwalen. Als besluiten op kerkelijke vergaderingen genomen of inzichten daar vertolkt niet overeenkomen met de Heilige Schrift komen ze niet van de Heilige Geest. We mogen de leiding van de Heilige Geest niet losmaken van de concrete boodschap van de Schrift. We horen de stem van de Heilige Geest in de Schrift.

Het Schriftgezag wordt aangevochten op historisch en ethisch terrein. Laten we vasthouden aan wat de Schrift zegt over schepping, zondeval, verlossing en voleinding. Wie de historiciteit van de zondeval ontkent, komt tot een andere kijk op het werk van Christus. Laten we vasthouden aan het bijbelse getuigenis over huwelijk, seksualiteit en de verhouding van man en vrouw. Niet de tijdgeest moet het uitgangspunt zijn maar het onveranderlijke Woord van God. Dat is de actualiteit van de artikelen 2 t/m 7 van de *Nederlandse Geloofsbelijdenis*.

Laten we niet denken dat wij op deze terreinen niet door de geest van de tijd beïnvloed kunnen worden. Wie meent te staan, zie toe dat hij niet valle. Laat het getuigenis van het Woord van God voor ons het einde van alle tegenspraak zijn. De Heere geve dat wij ook echte belijders mogen zijn.

Opnieuw verwijs ik naar Groen en geef

nu van hem een citaat: 'De belijdenis, waartoe men wordt geroepen, staat telkens met den aard der tijden waarin men leeft, in verband. Het belijden, waar de kracht des Christelijken geloofs zich openbaart, ligt niet altijd in het getrouwelijk opzeggen van al de Artikelen des Geloofs; niet altijd in een onvoorwaardelijke onderschrijving van de Symbolische Schrift; zelfs niet in eene prediking waarin geen enkel woord aangetroffen wordt, dat den meest regtzinnigen keurmeester ergeren zou. Het belijden is het uitkomen voor de waarheid waar de verdediging bezwaarlijk is, waar het belijden met lijden vergezeld is. Gelijk de aanval het kritieke punt aanwijst, zoo volgt, uit den aard der verloochening, de aard der belijdenis, welke in ieder tijdsgewricht de geloovigen voegt.' Aan zulke belijders is dringend behoefte. Laat onze bede zijn: O, Heere, open Gij mijn lippen door Uw kracht.'

De rechtvaardiging door het geloof en de heiligheid van God

De Schrift alleen was het formele beginsel van de Reformatie. Door genade alleen, door geloof alleen en Christus alleen was het materiële beginsel. Overigens is de eerste aanduiding betrekkelijk: het gezag van de Schrift is altijd met haar concrete boodschap verbonden; een boodschap van oordeel en vrijpraak, van dood en leven, van hemel en hel. De Schrift is het getuigenis waarmee God tot ons komt om ons te doden en levend te maken, te slaan en te helen. De Schrift is het getuigenis waarmee God tot een verloren mens komt om Hem in de ruimte te stellen. Het gaat om de boodschap van wet en evangelie. Dat is de sleutel tot het juiste verstaan van de Schrift.

In de tweede plaats noem ik als het gaat om het bewaren, liefhebben en verdedigen van het ons toevertrouwde pand het getuigenis van de belijdenis over rechtvaardiging en heiliging in hun onderscheid en samenhang. Om dat getuigenis echt te verstaan is allereerst zicht nodig op de heiligheid van God. Hoe kan een mens rechtvaardig voor God bestaan? Dat is een brandende vraag. Dat behoort een brandende vraag te worden. Denk aan Jesaja 6. Wanneer Jesaja de engelen hoort roepen: 'Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen!' (Jesaja 6:3) belijdt hij: 'Wee mij, want ik verga! dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden eens volks, dat onrein van lippen is; want mijn ogen hebben den Koning, den HEERE der heirscharen gezien.' (Jesaja 6:5). Behoud was er voor Jesaja omdat hij aangeraakt werd met een kool van het altaar. Voor een schuldig mens is er alleen behoud in het

bloed van Christus dat van alle zonden reinigt. Naast het getuigenis van Jesaja noem ik dat van de Psalmisten. In Psalm 130:3 lezen we: 'Zo Gij, HEERE! de ongerechtigheden gadeslaat; HEERE! wie zal bestaan?' en in Psalm 143:2: 'En ga niet in het gericht met Uw knecht; want niemand, die leeft, zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn.'

Onze zonden maken scheiding tussen ons en de Heere. Naar het getuigenis van Romeinen 3 is er is niemand die voor God kan bestaan en is de gehele wereld is voor God verdoemelijk. Als het gaat om dit getuigenis denk ik aan de indrukwekkende preek die Jonathan Edwards hield over Romeinen 3:19; een preek met de titel *The Justice of God in the Damnation of Sinners*. Het was juist deze preek die het begin vormde van een opleving in de gemeente van Northampton. Zonder besef van Gods heiligheid wordt de boodschap van de rechtvaardiging en vergeving een lege huls.

Rechtvaardiging en heiliging

Het evangelie is de boodschap dat God zondaren rechtvaardigt enkel en alleen op grond van het werk van Christus. In artikel 22 van de *Nederlandse Geloofsbelijdenis* lezen we: 'Wij geloven, dat, om ware kennis dezer grote verborgenheid te bekomen, de Heilige Geest in onze harten ontsteekt een oprecht geloof, hetwelk Jezus Christus met al zijn verdiensten omhelst, Hem eigen maakt, en niets anders meer buiten hem zoekt. Want het moet noodzakelijk volgen, of, dat niet al wat tot onze zaligheid van node is, in Jezus Christus zij; of, zo het alles in Hem is, dat degene die Jezus Christus door het geloof bezit, zijn gehele zaligheid heeft.'

Aan de rechtvaardiging is de heiliging verbonden. Een waar geloof is een geloof dat vruchten voortbrengt. Een christen is een mens die niet alleen gelooft dat Christus voor hem is gestorven maar die ook zelf met Christus is gestorven en opgewekt. De apostolische vermaningen zijn een uitwerking van de tien geboden en geven aan wat de praktijk van de godzaligheid inhoudt. Echt geloof is verbonden met godzaligheid, met godsvrucht. Godsvrucht komt voort uit verborgen omgang met God en blijkt in het dagelijkse leven. Het is van belang dat in de prediking, catechese en pastoraat daarin concreet leiding wordt gegeven. De vermaningen uit de nieuwtestamentische brieven maken wezenlijk deel uit van de Heilige Schrift en zijn voedsel voor Gods kerk. Ik denk in dit verband ook aan de geestelijke wijze waarop in de *Heidelbergse Catechismus* in het kader van de dankbaarheid de Tien Geboden worden uitgelegd.

Echter de gelijkvormigheid aan Christus is echter slechts heel ten dele. In antwoord 115 van de *Heidelbergse Catechismus* wordt betuigt dat zelfs de allerheiligsten maar een klein beginsel van de nieuwe gehoorzaamheid hebben. Het gaat hier om het verstaan van de tweede helft van Romeinen 7. Hoe moeten we Paulus zien als hij in Romeinen 7:14 klaagt: 'Want wij weten, dat de wet geestelijk is, maar ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde' en in Romeinen 7:24: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?' Het gebruik van de tegenwoordige tijd maakt duidelijk dat het niet om Paulus vóór zijn bekering kan gaan. Spreekt Paulus hier dan als gelovige die nog niet of in ieder geval veel te weinig de kracht van de inwoning van de Heilige Geest zoals hij dat in Romeinen 8 zal verwoorden verstaat? Deze visie staat bekend als het perfectionisme. In onze tijd komt zij het meest voor in de vorm van de zogenaamde Keswick-teaching. Een bekend vertegenwoordiger ervan was de Zuid-Afrikaan Andrew Murray. Inmiddels al weer een aantal jaren geleden heeft prof. dr. H. Maris in zijn proefschrift *Geloof en ervaring breed gedocumenteerd aangetoond* dat Andrew Murray in een ander spoor gaat dan de gereformeerde theologie. Heel ver ging hier in de Amerikaanse revivalist Charles G. Finney die overigens niet alleen de reformatorische rechtvaardigingsleer, maar ook het gereformeerde getuigenis aangaande verkiezing, verdorvenheid van de mens en wedergeboorte volstrekt van de hand wees.

Het perfectionisme houdt niet in dat men zegt dat men tot volstreekte zondeloosheid kan komen, maar wel dat men als men door de inwoning van de Heilige Geest en het blijven in Christus het overwinningseven leidt, niet meer behoeft te klagen, omdat concrete zonden niet meer de kop op steken. In het leven van de heiliging laten we de rechtvaardiging achter ons. Een bekend vertegenwoordiger in Nederland van deze zienswijze is dr. W.J. Ouwenel. Hij schrijft in dit verband in één van zijn boeken: 'Dat is het precies mooier kan het niet gezegd worden, maar ook elke schrede boven de rechtvaardiging uit ontvangt de mens door genade en door Gods Geest.' Verontrustend is dat stichtingen die pretenderen reformatorisch te zijn zoals SRA en met name Heartcry heel bewust deze visie op de heiliging propageren en geschriften in de geest van Finney verspreiden.

Ongetwijfeld is het waar dat een leven voor de Geest en in de nabijheid van Christus het middel is om zonden te doden. Echter dat blijft niet alleen een levenslange strijd, maar in deze strijd

is er naast de jubel altijd ook de klacht. Wanneer kunnen we zeggen dat zondige begeerten al zetten wij ze niet in daden om echt tegen onze wil in ons opkomen? En zelfs al is dat het geval, wij behoren helemaal geen zondige begeerten, geen zondige aard en geen zondige gevoelens te hebben. Het uitgangspunt moet zijn dat wij goed en naar Gods beeld zijn geschapen. Alleen al dat wij een zondige aard hebben, behoort ons dagelijks onze geestelijke klachten met de woorden uit Romeinen 7 te doen verwoorden.

Trouwens het is een misvatting dat Romeinen 7 en 8 hierin een verschillend geluid geven en in Romeinen 7 het bedelaarsleven en in Romeinen 8 het overwinningseven als twee verschillende gestalten van het geloof worden getekend. Op de klachten van Romeinen 7 volgt de dankzegging: 'Ik dank God, door Jezus Christus, onzen Heere' (Romeinen 7:25) en de belijdenis: 'Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde.' Terwijl de wetenschap dat er geen verdoemenis is voor hen die in Christus zijn het deel is van hen die door de Geest wandelen en daarom zuchten om verlost te worden van het lichaam dezes doods. (Vgl. Romeinen 8:23).

Ik noem nog dat wij niet alleen een zondige aard houden, waar we al zou ze niet ontplooiën over moeten klagen, maar dat ook onze allerheiligste verrichtingen onvolkomen zijn en met zonden bevuelt. 'Onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelij kleeft.' (Jesaja 64:60) Over onze allerheiligste verrichtingen hebben wij verzoening nodig. Aan alles wat wij in dienst van God doen, kleeft zolang wij dit lichaam des doods hebben een stuk egoïsme en zoeken van eigen eer. Wie dat ontkent, mist zelfkennis. Het perfectionisme hangt dan ook samen met een onjuist en oppervlakkig zondebesef.

In het geestelijke leven behoren in dit leven klacht en jubel bijeen. Het ware geestelijke leven is niet enkel klacht, maar ook niet enkel jubel. De levende klacht zelf verbindt trouwens aan God en geeft zo al vreugde. Het bedelaarsleven is een overwinningseven en het overwinningseven is een bedelaarsleven. Dat niets ons kan scheiden van de liefde is niet gegrond op de vruchten van de Geest in ons, maar enkel alleen op het bloed van Christus voor ons gestort en heel persoonlijk aan ons toegepast door de Heilige Geest. Ik denk aan de indrukwekkende woorden die de Engelse puritein John Owen zinspelend op Galaten 2:20 een aantal dagen voor zijn dood aan één van zijn vrienden schreef: 'Ik ga naar Hem, Die ik van harte heb liefgehad, of nog beter, naar Hem, Die

mij heeft liefgehad met een eeuwige liefde; dat is de volkomen grond van al mijn troost. (...) Ik verlaat het schip van de kerk in een storm, maar wanneer de grote Loods aan boord is, zal het verlies van een arme onderroeier van weinig betekenis zijn.' Om deze dingen gaat het in het geding met het zogenaamde overwinningseven als tegenstelling tot het bedelaarsleven. De toegerekende gerechtigheid van Christus is en blijft de enige grond van de rechtvaardiging. De rechtvaardiging als zodanig is de verwisseling van staat, van de staat van verdoemenis naar vrijspraak en vergeving, van de staat van een kind des toorns naar die van een kind van God. Uit die staat kunnen we nooit meer vallen, maar voor ons gevoel kan het er meer dan eens om spannen. Zeker is dat de troost van de rechtvaardiging de christen blijvend begeleidt. In dit verband is het van groot belang te onderkennen dat in vraag 60 van de *Heidelbergse Catechismus* niet wordt gevraagd: 'Hoe ben je rechtvaardig voor God geworden?' maar 'Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?' De vraag staat in de tegenwoordige tijd. Ze kan niet alleen aan een beginnend christen maar ook aan de meest bevestigde christen worden gesteld. Zowel de beginnende als de meest bevestigde christen geven hetzelfde antwoord. We zijn en blijven alleen rechtvaardig voor God op grond van de ons toegerekende volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus.

Ik verwijs ook naar het slot van artikel 24 van de *Nederlandse Geloofsbelijdenis*: 'Voorts, al is het dat wij goede werken doen, zo gronden wij toch onze zaligheid niet daarop; want wij kunnen geen werk doen, of het is besmet door ons vlees en ook strafwaardig; en al konden wij er één voortbrengen, zo is toch de gedachte van één zonde genoeg, dat het van God zou verworpen worden. Alzo dan zouden wij altijd in twijfel staan, herwaarts en derwaarts drijvende, zonder enige zekerheid, en onze arme consciënties zouden altijd gekweld worden, indien zij niet steunden op de verdiensten van het lijden en sterven onzes Zaligmakers.'

Wezenlijk voor de gereformeerde religie is dat de overwinningsgestalte een bedelaarsgestalte blijft. Ik kan niet nalaten het gezang van de Anglicaanse predikant Toplady te citeren; een gezang waaraan hijzelf de titel gaf 'Het gebed van de meest vergevorderde gelovige beide in leven en sterven':

*Vaste rots van mijn behoud,
als de zonde mij benaauwt,
laat mij steunen op uw trouw,
laat mij rusten in uw schaûw,
waar het bloed door U gestort,
mij de bron des levens word.*

*Zie, ik breng voor mijn behoud
U geen wierook, mirr' of goud;
moede kom ik, arm en naakt,
tot de God, die zalig maakt,
die de arme kleedt en voedt,
die de zondaar leven doet.*

*Rock of Ages, cleft for me
Let me hide myself in thee;
Let the water and the blood,
From thy riven side which flowed,
Be of sin the double cure,
Cleanse me from its guilt and power.
Nothing in my hand I bring;
Simply to thy cross I cling;
Naked, come to thee for dress;
Helpless, look to thee for grace;
Foul, I to the fountain fly;
Wash me, Saviour, or I die.*

Het getuigenis van blijvende betekenis de rechtvaardiging door het geloof alleen wordt aangevochten niet alleen vanuit de moderne theologie maar in allerlei vormen van evangelische theologie. Daarin staat zo vaak de gelovende en voor God werkzame mens centraal

Vragenrubriek

Onze kleding

Geregeld komen er vragen binnen om iets te schrijven over onze kledij; u herkent de vragen wel; ze komen geregeld terug op catechisatie en in het klaslokaal. Hoewel ik liever over geestelijke onderwerpen schrijf, wil ik er toch niet omheen, omdat ook van deze vragenrubriek geldt: vragen staat vrij.

Moet een kind van God in het zwart lopen? Ik zou niet weten waarom. Maar het mag wel. Laten we ons er dus niet druk over maken, maar ons veeleer ergeren aan vlotte en weinig verhullende kledij, tot soms in Gods huis aan toe, als je zo de verhalen hoort.

Mag een school van de vrouwelijke leerlingen vragen in rok of jurk op school te zijn? Natuurlijk mag dat. Het is echter belachelijk als de meiden onderweg een broek dragen en zich op het laatste moment nog even gauw omkleden. We doen of laten van alles voor de mensen, maar we moesten enkel rekenen met God en Zijn Woord.

Dat heb je ook met mensen die op het laatste moment een hoed opzetten, in de hal van de kerk, of nog later. Als we een hoed opzetten voor pa, of voor de dominee, rekenen we weer alleen met mensen en we moesten met Gods Woord rekenen.

Natuurlijk is er de schaamte, met name bij pubers, die niet willen opvallen. Maar ook volwassenen rekenen meer met de wereld en het commentaar, dan met het

en niet Christus en Zijn kruisverdiensten. Laten we het ons toevertrouwd pand bewaren. Als hersteld hervormd predikant merk ik op dat in deze de Hersteld Hervormde Kerk een bijzondere verplichting heeft. Zij heeft terecht de lutherse belijdenis afgewezen. Echter wie met Luther belijdt: 'Wir sins nur Betler. Hoc est verum' (wij zijn slechts bedelaars dat is waar; Luther's laatste geschreven woorden), staat veel dicht bij de gereformeerde belijdenis dan het gedachtegoed dat een stichting als Heartcry nu binnen de gereformeerde gezindte propageert. Hier is het artikel in het geding waar de kerk mee staat of valt namelijk de rechtvaardiging van de goddeloze. Zelfs een rooms-katholiek als Pascal gaf hier een duidelijker geluid met zijn getuigenis dat er op aarde slechts twee soorten mensen zijn de zondaren die menen rechtvaardig te zijn en de rechtvaardigen die weten zondaar te zijn.

P. de Vries

Woord van God.

Spreekt Gods Woord dan ook over deze dingen? Wat betreft de hoed in de eredienst in 1 Korinthe 11. Ook in de eredienst, en juist daar, moet het door God geschapen en gewilde onderscheid tussen man en vrouw en hun respectievelijke taak en roeping tot uitdrukking komen. Maar ook buiten de eredienst in het gewone, maatschappelijke leven. God schiep de mens mannelijk en vrouwelijk.

Omdat we in een zogenaamde unisex cultuur leven, gelijkheid tussen de sexen, wordt de kerk daar meer dan wellicht gedacht wordt, door beïnvloed. Een eenvoudig leven bij Gods Woord gaat steeds meer opvallen in deze maatschappij. En wie leeft bij Gods Woord, toont dat ook in de kledij. Het innerlijk heeft altijd invloed op het uiterlijk. Leef ik zonder God, dan komt dat in mijn uiterlijk leven openbaar. Dan leef ik gewoon werelds. Woont de Heere in mijn hart, dan zal dat ook altijd naar buiten komen. Ook in gepraat en gewaad. Wat het gepraat betreft: er wordt wat afgekleit en afgebabbeld en geredeneerd in de wereld, zo oppervlakkig, zo lichtzinnig, zo goddeloos. Maar de Schrift zegt: Laat uw woorden met zout besprengd zijn, aangenaam en smakelijk en vriendelijk, Kol. 4:6.

Wat het gewaad betreft: sober en matig en kuis, 1 Tim. 2:9. Dure kleding, kostbare versieringen en zinnenprikke-

lende kleding stroken niet met een stille en zachtmoedige geest, die kostelijk is voor God, 1 Petrus 3:4. En als de meisjes een rok aantrekken, laat het dan een rok zijn. Ik zeg wel eens op catechisatie: mijn zakdoek is groter dan je rok. En laten bruidjes zich niet zo kleden dat alle mannen naar haar kijken. Dat moest ze niet willen, zeker niet op de dag dat ze zich aan die ene man geeft!

En dan die broek: dat is in onze cultuur typisch mannenkledij. Het argument dat je ook vrouwenbroeken hebt is kortzichtig; de vrouw die naar de winkel gaat zegt tegen de verkoopster: ik wil een broek hebben. En de argumentatie dat zowel mannen als vrouwen rokken droegen onder het oude verbond gaat ook niet op. Want er was onderscheid tussen die van de man en die van de vrouw, zie maar Deut. 22:5.

Als we zondags naar de kerk gaan, trekken we een feestkleed aan. Een mooi pak, een mooie jurk. Op elke feestdag die we in onze familie hebben, wordt het belang van onze kledij ingezien. Dus ook op de wekelijkse feestdag het feestkleed aan. Bedenk ook: God de Heere is heilig. Als zelfs de heilige serafijnen hun aangezichten bedekken met vleugels vanwege de heiligheid des Heeren, waag het dan niet om in een licht zomertenuue, tot korte broek en teen-slippers aan toe (ja, je hoort wat!) voor Gods aangezicht te verschijnen.

Toen ik enkele weken weer in mijn vorige gemeente Dundas in Canada preekte, viel het me opnieuw op hoe de jongens gekleed zijn, ook de jonge jongens: in pak en met stropdas. Het deed me goed dat te zien. Al weet ik heel goed, en ik hoop dat u dat ook weet, dat het gaat om het innerlijk. Een rok tot je enkels en een zwart bloesje is geen garantie van een vernieuwd hart binnen in ons. Maar dat velen maling hebben aan het uiterlijk zou wel eens te maken kunnen hebben met een onverschilligheid jegens hun innerlijk. Hebben wij er besef van dat we van nature naakt staan voor God en dat we een kleed nodig hebben om die naaktheid te bedekken? En dat het enige kleed dat ons volkomen bedekt de gerechtigheid van Christus is? Daar zou ik nog wel wat over willen zeggen, maar mijn ruimte is op. Ik ga, ook als er vragen komen over allerlei dingen over kledij en sport en spel en vermaak en dergelijke, altijd maar gauw over tot het bespreken van die ene, zo allergewichtigste en allesbeslissende vraag naar het ene nodige. Wat dat ene nodige is? We hadden bij onze vrienden in Dundas, Herman en Wendy den Hollander met vele andere een sing song op zondagavond; het lied dat me nog steeds in de oren klinkt, was: you must be born again. Ik hoef het niet te vertalen, toch?

Nou vooruit dan maar: u moet wederom geboren worden. En dat is nu het ene nodige. Dan mag je een beroep doen op de Heere om wijsheid en inzicht en voorzichtigheid om naar Zijn wil te wandelen in een Gode vijandige wereld.

K. Hoefnagel

Boekbespreking

Ds. J. Westerink, *Leer mij volgen, gebonden, 108 blz., € 12,50, Uitgave Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2106-7.* Dit boekje is een uitwerking van een lezing over het onderwerp 'Hoe volg ik de Heere Jezus in de praktijk van mijn dagelijks leven.' Het is met name gericht op jongeren. De volgende zaken komen aan de orde: Wat is volgen, wie moet ik volgen, volgen moet je leren, biddend volgen, waar moet je op letten bij het volgen, volgen en gevolgen, volgen in de praktijk, volgen – ook in de strijd en volgen met perspectief. Veel waardevolle dingen worden aan de orde gesteld. Zo wordt er op blz. 36 aandacht gevraagd voor het profetische werk van de Heere Jezus Christus. "Het is het werk van de grote Profeet en Leeraar om Zijn volgelingen te onderwijzen, hun te laten zien dat ze verlossing nodig hebben, waar die verlossing te vinden is en hoe je aan die verlossing deel krijgt. Ik ben weleens bang dat wij te weinig zicht hebben op het profetische ambt van de Heere Jezus Christus, waardoor Hij plaatsmaakt voor Zichzelf." Op de blz. 77- 81 gaat het over volgen en de wet van God. In evangelische kringen en in pinksterkringen wordt geleerd dat de

wet voor de gemeente van het Nieuwe testament heeft afgedaan. Christus heeft die wet immers vervuld. Wat zegt Gods Woord echter? Het is wel zo dat Christus de vloek van de wet heeft gedragen en plaatsvervangend betaald heeft voor de overredingen van de wet, maar de wet blijft wel regel van de dankbaarheid. Ds. Westerink wijst ook nog op een andere gevaarlijke gedachte als het gaat over de wet. Dan wordt gesteld dat de liefde de vervulling van de wet is. Maar dan wordt het eigenlijk zo bedoeld dat de liefde de vervanging van de wet is. De wet zegt: 'Gij zult niet doodslaan.' Maar als een moeder abortus pleegt om haar kind een moeilijk leven te besparen uit liefde tot haar kind, dan is dat een overtreding van Gods wet. Hetzelfde geldt van euthanasie op een dement iemand om hem of haar verder lijden te besparen uit liefde. Ook op het zevende gebod is dit van toepassing. Dit gebod luidt: 'Gij zult niet echtbreken.' Als iemand zegt dat hij gaat scheiden omdat hij ontdekt heeft dat hij van een ander houdt, dan is dat niet geoorloofd. De wet van God verbiedt dat. De liefde is wel de vervulling, maar niet de vervanging van de wet. Verder stelt de auteur

met name het eerste, tweede en zevende gebod aan de orde. Duidelijk wordt positie gekozen tegen seksuele gemeenschap voor of buiten het huwelijk. Deze gemeenschap dient ingebed te zijn in een relatie van liefde en trouw. Ongehuwd samenwonen wordt gemotiveerd afgekeurd. Over homofiele gevoelens wordt geschreven. We lezen op blz. 93 het volgende: 'Je gevoelens trekken je mee naar de kant van toegeven en meedoen. Maar diep in je hart weet je dat God het verbiedt en dat Zijn Woord het afkeurt, en dat je de Heere niet meer volgt wanneer je deze weg opgaat. Wat een strijd kan dat met zich meebrengen en wat een zegen is het wanneer je in die situatie ambtsdragers of andere geestelijke vrienden om je heen hebt staan, die naar je luisteren en samen met jou luisteren naar Gods Woord en samen met jou bidden om in Gods weg te blijven gaan en 'nee' te zeggen, waar zovelen 'ja' zeggen. Je hart zegt 'nee', je vlees zegt 'ja'. De Heere zegt: 'Volg Mij.'" Het boekje zou mijns inziens nog aan waarde gewonnen hebben indien ook de andere geboden concreet aan de orde waren gesteld.

Vakantie op Texel

De Verrassing.nl
Veertien accommodaties, waaronder bungalows, caravans en vijf nieuwe chalets.

De Noordel
Particulier park achter De Verrassing. Vijf luxe bungalows met veel privacy. Kijk op deverrassing.nl voor de laatste renovatie.

De Noorderhoeve.nl
Twee vakantiewoningen voor zorgvakanties. Ook uitermate geschikt voor minder validen. Alle jaargetijden beschikbaar.

Boeken bij of werken op of kijk op www.deverrassing.nl
Bel 0222 31 89 06

U kom toch ook?

Bijbeldag

Jij kom toch ook?

D.V. zaterdag 7 juni Bijbeldag in de Topsportcentrum Zuiderlaan 14, (Blaarmeersen) 9000 Gent.

Thema "Gods trouw"

God, Hij roept Ds. K Visser
God, Hij die beschermt; Ds. C.P. de Boer
God, Hij zorgt; Ds. J.M.J Kieviet

Met medewerking van: mannenkoor: "Door eendracht verbonden" Werkendam; kinderkoor "Mattanja" Sliedrecht en "Duo Friends"

Aanvang 10.15 u en 14 u Kinderoppas aanwezig Inkom vrij!!!!

Tijdens de toespraken zal er ook oppas zijn voor de kinderen.

Iedereen is hartelijk welkom en we hopen dat we er velen van u op onze Bijbeldag mogen ontmoeten.

Routebeschrijving: wanneer u komt van Antwerpen E 17 de weg blijven volgen tot u borden ziet: **Oostende, Expo**, u neemt E 40 na 1,5 Km neemt u afslag **14, (Expo)** na 1 Km Komt bij een rotonde.

Over de rotonde, tweede afslag volgt u : **Eeklo, Zelzate** de weg gaat over de brug en maakt een draai en u komt vanzelf langs de ringvaart te rijden. Deze weg volgt u 8 Km Bij het bord afslag **Blaarmeersen** (een sportgebied) slaat u af na 400 m en u ziet aan uw rechterhand de sporthal. *Op de afslag bij het bord zal een bordje te zien zijn 'Bijbeldag'.*

Inlichtingen: Evangelisch Centrum 'Rehoboth' Bij Sint-Jozef 5, 9000 Gent Tel.: 09-2230560, e-mail henk.bor@belgacom.net

GSM te bereiken tijdens de Bijbeldag: 0475584258

Na de Pinksteren verschijnt er een nieuwe cd van Hendrik Jan van der Heiden, kleinzoon van ds. H. van Leeuwen.

De opbrengst van deze cd is bestemd straatkinderen in Sudan. De cd is bij de HVC te koop: 0183-563628 / info@stichtinghvc.nl

**Wij hebben geen huis...
Ik leef op een vuilnisbelt!**

Geef hen eten en een kinderbijbel

POSTBUS 1150 • 3900 BD VEENENDAAL
INFO: STICHTINGCHINA.NL • WWW.STICHTINGCHINA.NL
TELEFOON SECRETARIAAT/INFO: 0318 510 320
GIRO 320666 T.N.V. STICHTING CHINA

Postbus 22 3860 AA Nijkerk

Voor informatie:
Ds. G. Bouw.
Tel.: 0172 - 470040
E-mail: g.bouw@solcon.nl

Steun de
evangelieverkondiging
door Messiasbelijdende
Joden in Israël

Stort uw gift
op rekening 37 78 53 496 (Rabobank)
of 833 07 97 (Postbank)

Wij verzorgen graag een lezing
of diaprojectie op uw gemeentevond
of verenigingsavond

Friedensstimme
Evangelisatie en Bijbelverspreiding in de voormalige Sovjet-Unie

"...totdat
Hij komt..."

**Een nieuwe
gemeente...**

...uit het Chantenvolk, net onder
de poolcirkel. Zestig gelovigen en
belangstellenden komen samen
in een kamer op 2^e etage van een
flat in de stad Ljantor. De ruimte
wordt te klein.

De gemeente heeft geofferd voor
een stuk grond. De kosten van het
eenvoudige gebedshuis op deze
grond zijn weliswaar een fractie
van wat het in het westen kost,
maar toch is € 20.000 een heel
bedrag. Wilt u steunen?

Postbus 15 | 2800 AA Gouda | TEL. 0182 - 538 544 | GIRO 41 32 334

Onderwijsspecialisatie Master SEN

Hogeschool Driestar educatief verzorgt in samenwerking
met Hogeschool Utrecht de hbo-masteropleiding **Special
Educational Needs (SEN)**. Deze opleiding leidt op tot leraar
Speciaal Onderwijs met het diploma Master SEN. De master
is bedoeld voor leraren met een pabo-diploma en/of met
ervaring in het (speciaal) basisonderwijs en voortgezet on-
derwijs (PRO en LWOO).

Driestar educatief

**HOGESCHOOL
UTRECHT**

**Kom naar de voorlichtings-
bijeenkomsten op:**

D.V. dinsdag 27 mei in Zwolle, Eliëzerschool,
Hasselterdijk 33. Aanvang 19.30 uur.
D.V. donderdag 29 mei in Gouda, hogeschool Driestar educatief,
Burg. Jamessingel 2. Aanvang 19.30 uur.

Meer informatie en aanmelden: www.driestar-educatief.nl/sen.